

Tema: hållbar utveckling

"Vår största utmaning i detta nya århundrade är att ta en idé som låter så abstrakt – hållbar utveckling – och göra den till verklighet för alla världens människor." – Kofi Annan

Hållbar utveckling och äventyrspedagogik

Hållbar utveckling har sedan 1990-talet varit ett begrepp som i olika sammanhang återkommit, och som även tagit sig in i skolans värld. Faktum är att FN 2005 utropade 2005-2014 till decenniet för hållbar utveckling. För att vi ska skapa en utveckling på jorden som är hållbar även för framtida generationer måste vi lära dagens barn att förhålla sig till varandra och till jorden på ett annat sätt än vad vi själva gjort. Denna attitydförändring kan verka enormt svår och komplicerad, och det finns sällan konkreta metoder för att bedriva en undervisning som stöttar oss pedagoger i detta arbete. Därför har vi valt temat "hållbar utveckling" på vårt äventyr, som ett förslag på hur man både kan arbeta praktiskt för en sådan utveckling, samt beröra frågeställningar på temat.

Äventyrspedagogik som metod är i sig ett försök att omsätta begreppet i praktik. När vi kollar på hur FN definierar lärande för hållbar utveckling ser vi att metoden hjälper till att förändra elevernas förhållningssätt till varandra och förhoppningsvis även till naturen.

Enligt Den Globala Skolan ska ett lärande för hållbar utveckling karakteriseras av demokratiska arbetsmetoder och processinriktade förhållningssätt där eleverna är delaktiga och har ett reellt inflytande. Mycket av äventyrspedagogiken handlar om just en ökad delaktighet. Eleverna är hjältarna i äventyret, de som kommer att klara uppdraget som de får, och därigenom återställa balansen i världen. Med detta vill vi ge dem en känsla av inflytande, en tro på att förändring är möjlig och att problem går att lösa. En annan del av lärandet för en hållbar utveckling är att man förespråkar ämnesövergripande undervisning där elever lär sig se samband mellan olika ämnen. Äventyret i år går att knyta till en rad olika ämnen, som de estetiska ämnena, energiförsörjning eller till människokroppens uppbyggnad (se avsnittet efterarbete). För att främja en hållbar utveckling ska man också använda en mångfald av pedagogiska metoder, vilket är en självklar del av äventyret. Eleverna arbetar med faktainläring, med problemlösning, de gruppprocessar, använder alla sina sinnen och de använder sin kreativitet. I efterarbetet kan ni välja att fördjupa arbetet ytterligare.

Hållbar utveckling och historien om elementen

Forskaren Inger Björneloo undersökte i sin avhandling Innebörder av hållbar utveckling: En studie av lärares utsagor om undervisning vad lärare själva lägger i begreppet hållbar utveckling. Vi har utgått från de fyra olika teman som lärarna la fokus på, och har jobbat fram en historia runt dessa.

1. Helheter och sammanhang

En grundförutsättning för att få en hållbar utveckling är att förstå att allt på jorden hänger ihop. Jorden är väldigt rund, och allt levande på jorden har sina livscyklar och hänger ihop i olika ekosystem. Det vi människor gör påverkar och omformar naturen. Men naturen har också i sig en enastående förmåga att sträva efter balans. Och det finns ingenting som säger att människan som varelse på jorden inte skulle kunna leva mer i balans än vad vi gör idag. Historien berättar om hur balansen blivit rubbad, eftersom Karl Kontroll helt enkelt fått för mycket makt. Han har kopplat upp sig med elkablar på elementen och utvinnet deras kraft. All deras kraft omvandlas till strömförsörjning till hjälmen, som genererar denna makt. I stället för att elementens kraft används till allas bästa, exploaterar Karl den och använder kraften för sin egen vinnings skull. När han får så mycket makt, får hans andra hälft Fria mindre och mindre utrymme, och går till slut vilse i skogen. Innan Karl hittade hjälmen levde han och Fria i harmoni. Hennes styrka var att hon hjälpte elementen att vara i sin fulla kraft, och Karl såg till att de kunde vara det utan att det skedde på bekostnad av varandra. Båda behövdes lika mycket. När barnen befriar elementen och ser till att Karl och Fria återförenas kommer de att vara hjältarna som återställer balansen på jorden. Med detta vill vi visa att naturens resurser finns till för alla och allt på jorden, men att det som borde räcka till alla, inte räcker om några roffar åt sig allt för egen vinnings skull. Då innebär detta att andra blir utan, och att naturresurserna blir överanvända och silar. Balansen som finns naturligt i alla jordens ekosystem är en läxa som människan kan bli bättre på.

sageäventyret!

2. Delaktighet och ansvar

Vi människor måste förstå hur de egna handlingarna påverkar miljön, och för att göra medvetna val krävs både kunskap, vilja och kanske mod. Vi ska inte lägga över något som helst ansvar för hur världen ser ut på barnen, eller luta oss tillbaka medan de fixar biffen. Vad vi dock ska göra är att ge dem förutsättningar och verktyg för att bidra till en mer konstruktiv utveckling på jorden. Där är känslan av ansvar viktig. Genom äventyret vill vi att de ska känna hur detta berör dem, och vi tror att förutsättningarna för detta är stora när de själva trätt in i sagan, och själva med sin problemlösning sett till att sagan får ett lyckligt slut. Delaktigheten i pedagogiken är stor, och ansvaret ska kännas lustfyllt och lätt att bära.

3. Inlevelse och förståelse

Man vill att eleverna ska kunna reflektera över vad rättigheter och skyldigheter innebär för dem och för andra. Här är det viktigt att kunna se andras perspektiv, samt förstå alla människors lika värde och rättigheter. Detta är någonting som Drömmarnas Hus verkligen brinner för, och vi arbetar därför mycket med samarbetsövningar. En grundbult för ett riktigt samarbete är att vi alla är bra på olika saker, och att vi alla behövs. Ingen ska behöva pressa sig till att vara bra på allt, utan i gruppen ska man kunna lita på att alla bidrar med det de kan och är bra på. Detta återkommer i historien där de olika elementen symboliserar jordens beståndsdelar. Det finns ingen hierarki mellan elementen, utan de behövs alla lika mycket för jordens överlevnad. Fria och Karl hjälper till att upprätthålla balansen elementen emellan. När allt fungerade kunde elementen vara i sin fulla kraft, utan att detta skedde på bekostnad av något annat element. Alla fick plats. Någonstans är det ju så man vill att det ska fungera i klassrummet också. Alla elever ska känna att de ska kunna vara det de är, i sin fulla potential, utan att detta ska innebära att andra elever får mindre fokus och utrymme. Därför måste vi lära barnen att det är OK att vara bra på olika saker. Och kanske på längre sikt variera de pedagogiska metoderna i skolan. I dag tenderar undervisningen att premiера de elever som är duktiga på att läsa och skriva. Äventyrspedagogiken är ett exempel på hur man kan bredda undervisningen och få alla barn aktiva och känna entusiasm inför skolan.

Sagaäventyret!

4. Självkänsla och kommunikation

De sociala färdigheterna är viktiga för varje människas utveckling. Både självkänsla och en bra kommunikation är grundläggande för att vi ska kunna interagera med andra på ett konstruktivt sätt. När eleverna känner sig trygga i sin klass kan skolan kännas spännande och motivationen till att lära ökas. En av de viktigaste grundstenarna för lärande är en bra självkänsla. För att kunna tillgodogöra sig kunskap måste det finnas en tilltro till den egna förmågan att lösa problem. Eleverna måste också hela tiden få det bevisat för sig själva att de duger, att de klarar av skolans, och i förlängningen, även livets utmaningar. Som vi skrev i förra stycket jobbar vi mycket med samarbetsövningar. För att de ska vara riktigt verkningsfulla är det viktigt att varje elev får hjälp med att se hur hon/han bidrog till att problemet löstes. Detta får många elever att växa under dagen, och visar hur samarbete både stärker varje individ, och löser ett problem mer effektivt.